

بیانیه "انجمن حقوقی آذیاسا"

بحران خشک شدن دریاچه اورمیه و عملکرد دولتمردان ایران

چندین سال است که دریاچه اورمیه به عنوان یکی از مهمترین زیست بومهای جهان و منطقه در وضعیت بحرانی قرار گرفته است. محیط زیست آذربایجان هر روز با ابعاد تازه‌ای از سوء مدیریت‌ها و بی توجهی دولتمردان ایران روبه روست و اعمال سیاستهای تبعیض آمیز دولتمردان ایران نسبت به آذربایجان در زمینه های مختلف هویتی، سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی، اینبار گریبانگیر دریاچه اورمیه شده است. احداث غیرمعارف و بیش از حد سد ها در حوضه های آبریز دریاچه اورمیه، احداث غیراصولی بزرگراه و پل میانگذر شهید کلانتری، عدم مدیریت صحیح کشاورزی در این حوضه و همچنین عدم تعیین بودجه لازم برای بهبود وضعیت زیست محیطی دریاچه اورمیه، نمونه ای از این سیاستهای غلط عمرانی دولتمردان ایران می باشد و همچنین به جای چاره اندیشی و تدبیر در خصوص حل بحران خشک شدن دریاچه اورمیه، ضمن امنیتی نمودن مسئله مزبور، اقدام به دستگیری فعالان مدنی و تعداد کثیری از ملت آذربایجان و سرکوب اعتراضات مدنی و زیست محیطی در خصوص وضعیت بحرانی دریاچه اورمیه می نماید.

این در حالی است که توجه به بهبود وضعیت زیست محیطی تالاب بین المللی دریاچه ارومیه از نظر کنوانسیونهای بین المللی و برخی از قوانین داخلی ، وظیفه دولت ایران می باشد. این دریاچه به دلیل اهمیت محیط زیستی به عنوان ذخیره گاه زیست کره در مجامع جهانی به ثبت رسیده و مورد حمایت بین المللی قرار گرفته است. دریاچه ارومیه در سال 1352 با مصوبه شورای عالی محیط زیست به عنوان پارک ملی و در سال 1354 از سوی کنوانسیون جهانی تالاب ها(کنوانسیون رامسر) به عنوان یکی از مهم ترین تالاب های بین المللی جهان به ثبت رسیده است، این در حالی است که امروزه سیر قهقرایی نابودی و پاک شدن از روی نقشه جغرافیایی جهان را با سرعت طی می کند. در کنوانسیون بین المللی مربوط به تالابها و زیستگاه پرندگان آبی که در سال 1350 در شهر رامسر ایران با حضور 18کشور جهان مورد تصویب قرار گرفت، می خوانیم: «طرفهای متعاقد با علم به همبستگی انسان با محیط زیست خود...و با با اعتقاد به این که تالابها از نظر اقتصادی و فرهنگی و علمی و تفریحی منبع پرارزشی است که انهدام آنها جبران ناپذیر است... و با اطمینان به این که حفظ و حراست تالابها و نباتات و حیوانات آن ممکن است با

توأم نمودن سیاستهای ملی واقع‌بینانه با اقدامات بین‌المللی هماهنگ‌تأمین گردد. نسبت به مقررات زیر توافق نمودند....»

بند 1 ماده 4 این کنوانسیون بیان می‌دارد: «هر یک از طرفهای متعاقد، تسهیلات لازم جهت حفاظت تالابها و پرندگان آبی را با ایجاد قرقهای طبیعی در منطقه تالابها، اعم از این که در فهرست درج شده و یا نشده باشد فراهم و به نحو مقتضی از آنها نگهداری خواهد کرد.»

همچنین ماده 1 قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست ایران در این خصوص بیان می‌دارد: «حفاظت و بهبود و بهسازی محیط زیست و پیشگیری و ممانعت از هر نوع آلودگی و هر اقدام مخربی که موجب برهم خوردن تعادل و تناسب محیط زیست می‌شود، همچنین کلیه امور مربوط به جانوران وحشی و آبزیان آبهای داخلی از وظائف سازمان حفاظت محیط زیست است .

سازمان حفاظت محیط زیست که در این قانون سازمان نامیده می‌شود وابسته به نخست‌وزیری (ریاست جمهوری) و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و زیر نظر شورای عالی حفاظت محیط زیست انجام وظیفه می‌کند. همچنین در ماده 60 قانون برنامه چهارم توسعه در بخش محیط زیست آمده است:

«دولت موظف است، به منظور تقویت و توانمندسازی ساختارهای مرتبط با محیط زیست و منابع طبیعی، ساز و کارهای لازم را جهت گسترش آموزشهای عمومی و تخصصی محیط زیست، در کلیه واحدهای آموزشی و مراکز آموزش عالی، حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش محیط زیست و منابع طبیعی، ایجاد تقویت ساختارهای مناسب برای فعالیتهای زیست محیطی، در دستگاه‌های اثرگذار بر محیط زیست، تنظیم و برقرار نماید.»

یکی از پرسش‌های بی‌پاسخ کارشناسان محیط زیست این است که چرا از امکانات سازمان‌های بین‌المللی حامی طرح‌های حفظ محیط زیست کشورها برای نجات دریاچه ارومیه به طور مطلوب استفاده نمی‌شود؟ لازم به ذکر است که طرح حفاظت از تالاب‌ها، طرحی مشترک بین جمهوری اسلامی ایران و صندوق تسهیلات جهانی محیط زیست (GEF) بوده که اقدامات اجرایی آن از سال 2006 میلادی و به روایتی به ارزش 40 هزارمیلیارد ریال آغاز شد. پرسش دغدغه‌مندان محیط زیست این است که بازخورد این پروژه کلان در طول چهار سال چه بوده و آیا صرف این هزینه گزاف نفعی را برای حفظ دریاچه ارومیه به دنبال داشته است؟ بر اساس اعلام دست‌اندرکاران تنها مطالعات مرحله یک طرح حیاتی انتقال آب رود زاب برای رفع خطر خشک شدن دریاچه ارومیه 4 سال به طول انجامیده و هنوز به پایان نرسیده است !!

با توجه به توضیحات مذکور، اخیراً شاهد رد طرح دوفوریتی اختصاص بودجه برای بهبود وضعیت دریاچه اورمیه در مجلس ایران بودیم که بی توجهی بیش از پیش دولتمردان ایرانی را اثبات نمود. انجمن حقوقی آزیاسا با هشدار به دولتمردان ایرانی در خصوص وضعیت بحرانی دریاچه اورمیه و درخواست یاری از تمامی دوستداران و حامیان محیط زیست در خصوص حمایت از اعتراضات حق خواهی ملت آذربایجان و اطلاع رسانی های لازم در خصوص موضوع و همچنین با درخواست حمایت از سازمانهای حفظ محیط زیست در خصوص تصویب قوانین و کنوانسیونهای خاص در مورد دریاچه اورمیه، اعلام می دارد که با گذشت هر ثانیه، وضعیت فعلی، حادثه و بحرانی تر می شود و با چنین روندی تلفات زیست محیطی غیرقابل جبرانی منطقه را فرا خواهد گرفت.

ممکن است فردا دیر باشد...

1390/6/6

انجمن حقوقی آزیاسا

(اولین مرجع آموزشهای حقوقی برای فعالین حرکت ملی آذربایجان)

www.azyasa.wordpress.com

azyasa@gmail.com

